

Zaznamenali sme

■ **Pod názvom *Židovské literatúry v strednej Európe* sa v dňoch 22. a 23. novembra 2011 konala v Budapešti medzinárodná vedecká konferencia.** Podujatie si kládlo za cieľ zmapovať, či možno v rámci národných literatúr strednej Európy vymedziť fenomén židovskej literatúry, písanej v danom národnom jazyku a aké sú kritériá tohto vymedzenia. V kruhu historikov a literárnych vedcov z Maďarska a Poľska za slovenskú vedu vystúpil Adam Bžoch, ktorý predstavil svoju koncepciu výskumu židovskej krásnej spisby. Gabriela Magová analyzovala prozaickú tvorbu Leopolda Laholu, Milan Žitný sledoval obdobia recepcie (a absencie) diela Franza Kafku v českej a slovenskej kultúre, Judit Görözdi skúmala identifikačné vzorce v autobiografických textoch maďarsky píšucich autorov židovského pôvodu zo Slovenska. Konferenciu zorganizoval Literárnovedný ústav Maďarskej akadémie vied v rámci spoločného bilaterálneho projektu s Ústavom svetovej literatúry SAV *Maďarská a slovenská literatúra v stredoeurópskom kultúrnom priestore*, finančne ju podporil Višegrádsky fond. Ďalšími vedeckými partnermi podujatia boli Univerzita Karlova a Literárnovedný ústav Poľskej akadémie vied.

Judit Görözdi

■ **Dňa 30. novembra 2011 zorganizovalo Oddelenie porovnávej literárnej vedy Viedenskej univerzity stretnutie mladých literárnych vedcov a doktorandov.** V štyroch tematických blokoch predstavili doktorandi a diplomandi rozličných katedier Viedenskej univerzity výsledky svojho doterajšieho výskumu. Prezentované práce boli zamerané na novodobú a súčasnú svetovú literatúru (po roku 1945). Prvú časť kolokvia, ktorá bola venovaná intermedialite, intertextualite a postmoderne uzavrel zaujímavý príspevok Christine Hermann, absolventky Nederlandistiky. Predstavila v ňom funkciu metalepsie a tzv. „strange loops“ (zvláštnych slučiek) v románe holandskej autorky Charlotte Mutsaers *Rachelina sukienka (Rachels rokje, 1994)*. Po druhom bloku, venovanom prevažne pop-kultúre a jej formám v literatúre, nasledovali príspevky z oblasti komparatistiky. Rakúska literatúra pritom tvorila východisko pri porovnávaní s anglickou, poľskou, či čínskou literatúrou. Najviac reakcií vyvolala „gender“- štúdia Ulrike Koch o patriarchálnej dimenzii knižníc. Podujatie uzavrela diskusia o budúcnosti literárneho výskumu a možnostiach absolventov doktorandského štúdia.

Katarína Szalayová

■ **Dňa 1. decembra 2011 sa v Bulharskom kultúrnom inštitúte konala prezentácia knihy *Najväčšmi znejú tiché (Ján Koška 1936–2006)* venovaná pamiatke literárneho vedca, básnika, prekladateľa a publicistu Jána Košku.** Publikácia je súborom odborných, spomienkových a lyrických textov od spolupracovníkov a priateľov bulharistu Jána Košku zo Slovenska, Česka a Bulharska. Publikáciu dopĺňa výber z jeho básní a stručné biografické údaje. Zostavi-

la a vydala ju Mária Košková. Za Ústav svetovej literatúry SAV, ktorého bol v rokoch 1992–2006 Ján Koška riaditeľom, do publikácie prispeli Mária Bátorová, Ján Jankovič, Mária Kusá, už nežijúca Viera Prokešová a Milan Žitný. Podujatie, ktoré sa konalo pri príležitosti nedožitých 75. narodenín a 5. výročia úmrtia Jána Košku, otvorila riaditeľka BKI Elena Arnaudova. Knihu predstavil Igor Hochel.

Margareta Kontrišová

■ **V decembri minulého roka sa na pôde Historického ústavu SAV v Bratislave konala prezentácia rozsiahlej kolektívnej monografie *Na ceste k modernej žene. Kapitoly z dejín rodových vzťahov na Slovensku* (Veda 2011), ktorá je významným príspevkom k rozvíjaniu dejín rodových vzťahov ako dôležitej oblasti (interdisciplinárneho) výskumu histórie. Publikácia je najmä výsledkom dvoch výskumných projektov VEGA *Spoločenské postavenie žien v procese sociálnych zmien 19. a 20. storočia* a *Možnosti profesijnej a spoločenskej realizácie žien v moderných dejinách* realizovaných v rokoch 2004–2009 pod vedením historičky Gabriely Dudekovej. Kniha, ktorá má za cieľ „načrtnúť historicky rámec vývoja rodových vzťahov a premeny rodového usporiadania spoločnosti na území Slovenska v širokom chronologickom zábere od novoveku do 20. storočia a charakterizovať najdôležitejšie činitele ich premien“ (s. 13), prináša kapitoly o dobových normách mužskosti a ženskosti, „ideálnom obraze“ v historickom vývoji, reflexie ženskej roly v umení 18. a 19. storočia, ale aj literárnohistorické príspevky.**

Jana Cviková

■ **Dňa 7. februára 2012 sa na pôde Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre konal v poradí už 3. ročník medzinárodnej translatologickej konferencie doktorandov *Tradícia a inovácia v translatologickom výskume*. Hoci v programe dominovali príspevky z oblasti umeleckého prekladu a jeho recepcie, v nijakom prípade nemožno hovoriť o monotematickosti. Popri anglickej, nemeckej, francúzskej či ruskej literatúre, ktoré sú z kvantitatívneho hľadiska v našom kontexte tie pertraktovanejšie, odzneli v sekciách aj referáty k literatúre ukrajinskej, fínskej, dánskej, kaukazskej či turkménskej (z úst zahraničného študenta B. Saparmyradova). Veľmi zaujímavý bol príspevok dvojice P. Sudický – L. Krafková z Masarykovej univerzity v Brne, ktorým predstavili prebiehajúci projekt mapovania dejín českého prekladu v období 1918 – 2010. Jedným z výstupov projektu bude aj knižná publikácia k jeho orálnej histórii. Za Ústav svetovej literatúry SAV sa konferencie zúčastnili T. Benějová s príspevkom o obraznosti P. Celana v origináli a preklade a E. Bubnášová s poznámkami k recepcii H. Ch. Andersena v Slovenskom rozhlase. Iniciatíva nitrianskeho Oddelenia translatológie bola aj tento rok nesporne úspešná a pre doktorandov sa stáva tradičným priestorom pre získanie skúseností i vzájomných kontaktov.**

Eva Bubnášová

■ **Porovnávacia literárna veda má na Slovensku dlhú a dobrú tradíciu prostredníctvom diela svetoznámeho komparatistu Dionýza Ďurišina, ktorý za svojho života mohol vycestovať len málokedy na kongresy do západného zahraničia, a napriek tomu, bolo jeho dielo vo svete známe. V kompendiách pre vysokoškolských študentov komparatistiky v Nemecku dodnes funguje Ďurišinova typológia ako jedna z prvých informácií o predmete výskumu. Do Ústavu svetovej literatúry SAV prijala pozvanie prof. Márie Bátorovej riaditeľka Inštitútu porovnávacej literárnej vedy na Rúhrskej univerzite Bochum prof. Dr. Monika Schmitz-Emans, ktorá dňa 7. marca 2012 prednášala na tému *Texte und Labyrinth*. Prednášku, na ktorej organizácii sa finančne podieľal Goetheho Inštitút v Bratislave, sprevádzala živá profesionálne hodnotná diskusia.**

Katarína Szalayová